

Одговор на коментарите од оне.Вип на јавната расправа во однос на намерата на АЕК за спроведување на постапка на јавен тендер за определување на давател на универзална услуга

Почитувани,

Во продолжение Ви доставуваме ставови и коментари на оне.Вип на јавната расправа во однос на намерата на АЕК за спроведување на постапка на јавен тендер за определување на давател на универзална услуга.

Пред се, би сакале да ги истакнеме основите за утврдување на обем на Универзална Услуга, како и целите и ефектите кои се постигнуваат со оваа мерка.

Универзалната Услуга е воведена како мерка за обезбедување на пристап и услуги од доменот на електронските комуникации со цел да се овозможат услуги на одредени корисници за кои постојат основани причини зошто такви услуги не е во можност да им биде обезбедено според вообичаени пазарни услови. Согласно дефиницијата во Член 3 од ЗЕК, Универзалната услуга се идентификува како „минимален пакет од услуги со определен квалитет, достапен по прифатлива цена за сите крајни корисници во Република Македонија, без оглед на нивната географска локација“. Во Директивата на ЕК за Универзална Услуга (2009/136/ЕС), дадени се повеќе детали во однос на основните принципи, целите и начинот на спроведување кои ќе бидат употребени во аргументацијата на нашите ставови.

1. Пред се би сакале да наведеме забелешка во однос на содржината на Универзалната Услуга, односно попрецизно во однос на вклучувањето на јавните телефонски говорници. Условите и цените за користење на мобилните комуникации веќе од поодамна не претставуваат бариера за нивна широка примена и сведоци сме на исклучително висока нивна застапеност во секојдневниот живот. Тоа предизвика и значителен пад на употребата на јавните телефонски говорници. Имајќи го предвид нивното маргинално значење, се поставува прашање која е смислата на нивното финансирање и со тоа оптоварување на Фондот за УУ. Фактот што на одредени локации, особено во одредени институции каде е ограничена употребата на мобилните комуникациски уреди, е неопходно да бидат поставени, се поставува прашање дали за тоа не може да се најде друго, многу поекономично решение. Имено, за обезбедувањето на јавните говорници, според податоците кои се на располагање во 2013 и 2014 година исплатени се околу 300,000 € од Фондот. Имајќи предвид дека тоа е само оној дел кој се признава како основан надоместок, висината на трошоците за обезбедувањето на јавните говорници е далеку поголема. Поради ова, наш став и предлог е во иднина услугата јавни телефонски говорници да се отстрани од содржината на Универзалната Услуга.

Одговор од АЕК:

Коментарот не се прифаќа.

Агенцијата за електронски комуникации има намера да објави јавен тендер за избор на еден давател на универзална услуга за обезбедување на јавни телефонски говорници во согласност со став (1) од Членот 95 од ЗЕК според кој: Агенцијата може да определи еден или повеќе даватели на универзална услуга за обезбедување на јавни телефонски говорници или други јавни пристапни точки за обезбедување на говорни телефонски услуги со цел да се задоволат разумните потреби на крајните корисници од аспект на географската покриеност, бројот на телефонски говорници или други пристапни точки, со

можност за пристапност на крајните корисници со инвалидитет и со соодветен квалитет на услугата во согласност со членот 103 од ЗЕК.

Агенцијата смета дека сеуште не е исполнет условот од ставот (3) од Членот 95 од ЗЕК каде стои дека Агенцијата врз основа на јавна расправа со заинтересираните страни, согласно со овој закон, може да одлучи да не ја наметне обврската од ставот (1) на овој член на целата или на дел од територијата на Република Македонија, доколку оцени дека овие средства или компаративни услуги се широко достапни, заради тоа што досега со универзалната услуга секоја година беа обезбедени околу 150 до 200 јавни телефонски говорници. Овие јавни телефонски говорници беа обезбедени на места каде се уште има потреба од ваков вид на услуга, како што се местата од јавен интерес: болници, аеродроми, казнено-поправни домови и слично и за кои сметаме дека сеуште нема соодветна супституција на услугата.

2. Во рамки на критериумите за евалуација и избор, наведени е дека извесен број на бодови ќе се доделуваат за побарувања од Фондот. Притоа не е јасно во каква форма треба да се наведат овие побарувања. Со оглед на различниот карактер на побарувањата и нивната проценка според основните трошоци, би замолиле АЕК попрецизно да назначи на каков начин би се пресметувал „процентот на нето трошок“ во рамки на критериумот за избор.

Одговор од АЕК:

Коментарот се прифаќа.

Во Намерата за спроведување на постапка на јавен тендер за определување на давател на универзална услуга, Агенцијата попрецизно ќе ги дефинира начинот и условите на пресметка на бодовите од овој критериум за евалуација и избор. Односно ќе се оценуваат вкупните побарувања од компензацискиот фонд за универзална услуга за сите 5 години од договорот. Сепак сметаме дека во тендерската постапка треба индикативно и необврзувачки да се наведат побарувања од компензацискиот фонд за секоја година поединечно за да може да има некоја предвидливост во планирањето на средствата кои ќе бидат на располагање во компензацискиот фонд.

3. Поврзување на краен корисник на фиксна локација со јавна комуникациска мрежа врз основа на негово разумно барање:

а. Ниту во Правилникот, ниту во предложените услови на Тендерот, не е предвидено по кој критериум ќе се утврдува дали конкретно поврзување на корисник е обезбедено преку механизмите на слободен пазар или преку УУ. Во текот на спроведувањето на овој дел од УУ во изминатиот период, ова прашање беше неколку пати поставувано, но не постојат соодветни основи според кои сите учесници на пазарот на електронски комуникации можат да проценат дали одреден приклучок припаѓа во категоријата УУ. За да може да се процени побарувањето од Фондот по овој основ, неопходно е да бидат јасно објавени критериумите и условите за јасно идентификување на одреден приклучок во рамките на УУ. Со оглед на тоа што вакви критериуми и услови не се наведени во Законот и подзаконскиот акт, тоа би можело да се направи во документите од престојниот тендер.

Одговор од АЕК:

Коментарот не се прифаќа.

Агенцијата смета дека претходно дефинирање на критериумот разумно барање не е соодветен и не е во смисла на ставот (1) од Членот 93 од ЗЕК каде стои дека Агенцијата ќе определи најмалку еден давател на универзална услуга што ќе обезбеди поврзување на краен корисник на фиксна локација со јавна

комуникациска мрежа, врз основа на негово разумно барање. Во пракса при имплементација и користење на овој тип на универзална услуга можат да се појават различен вид на барања за користење на оваа услуга од страна на граѓаните кои ќе имаат сопствени специфични карактеристики и околности. Од друга страна операторот кој ќе биде определен за давател на оваа универзална услуга треба да го прифати барањето за обезбедување на услугата за кое граѓаните имаат право да ја користат, освен во случаи кога тоа не е разумно во смисла на технички можности или оправдано голема економска потешкотија. Заради тоа сметаме дека однапред дефинирањето на такви барања можат да го нарушат правото на граѓаните кое е обезбедено со овој закон.

b. Наведени се обврски за обезбедување на посебни поволности за крајните корисници со статус на социјален случај и/или на крајните корисници со посебни социјални потреби. Притоа, оставено е давателот на УУ сам да ги утврди тие услови. Сметаме дека прашањата поврзани со повластените услови за овие ранливи категории треба да бидат попрецизно дефинирани како би се овозможило ваквите категории да имаат можност да користат услуги. Заради тоа предлагаме во Тендерот да се предвидат конкретни бенефицирани услови за крајните корисници со статус на социјален случај и/или на крајните корисници со посебни социјални потреби.

Одговор од АЕК:

Коментарот не се прифаќа.

Агенцијата смета дека претходно дефинирање на бенефицирани услови за крајните корисници со статус на социјален случај и/или на крајните корисници со посебни социјални потреби може да има негативно влијание врз самата постапка заради тоа што е во директна корелација со висината на потребните средства за обезбедување на услугата односно предвидениот износ на надомест од компензацискиот фонд за универзална услуга. Од друга страна претходното дефинирање на бенефицирани услови за крајните корисници со статус на социјален случај и/или на крајните корисници со посебни социјални потреби во случаи на разни тарифни модели од разни оператори можат негативно да се одразат врз правото на граѓаните кое го обезбедува овој закон.

c. Во рамки на услугата вклучен е и услов за комуникација преку факсимил машина. Факс комуникацијата во денешно време веќе има само маргинално значење и тоа ограничено на одредени категории на деловни корисници. Уште повеќе, оние корисници на кои оваа услуга им е неопходна, вообичаено се лоцирани во зони каде обезбедувањето на услугите не потпаѓа под УУ. Од друга страна, во современите технолошки решенија за приклучок на јавна комуникациска мрежа, потребни се посебни дополнителни надградби со кои би се овозможила факс комуникација. Ова наметнува значително ограничување и секако предизвикува дополнителни трошоци. Имајќи предвид дека групата корисници на кои им е неопходна факс комуникацијата веќе не се во главниот фокус за утврдување на условите за УУ, како и дека постојат многу современи алтернативи за надминување на потребата од факс комуникација, сметаме дека таа претставува неосновано оптоварување на УУ и предлагаме да се отстрани од доменот на обврски.

Одговор од АЕК:

Коментарот не се прифаќа.

Агенцијата смета дека коментарот не е во согласност со ставот (2) од Членот 93 каде е дефинирано дека поврзувањето од ставот (1) од членот 93 треба да биде во можност да поддржи говор, факсимил и пренос на податоци со брзина

доволна да се обезбеди ефикасен пристап на интернет, согласно подзаконскиот акт од членот 92 став (2) од овој закон.

d. Условите за квалитет на услугата се исклучително високи и практично еднакви со услугите кои се обезбедуваат преку конкурентен пазар. Имајќи предвид дека станува збор за случаи во кои обезбедувањето на услугите е ограничено, сметаме дека треба да постои извесно релаксирање на условите за квалитет. Притоа, особено би сакале да посветиме внимание на времето за воспоставување на повик, чија вредност е избрана без да се води сметка на актуелните технологии на мобилните комуникации, како и времето на обезбедување на воспоставување на услугата. Имено, со избор на време од 3 секунди за воспоставување на повик се врши ограничување на мобилните мрежи како средство за обезбедување на УУ и тоа за многу мала разлика во однос на онаа која се обезбедува во пракса во висина од 3,2-3,5 секунди, а која впрочем АЕК редовно ја мери во рамки на своите надлежности. Воедно, овој услов претставува и непосредно ограничување на употребата на безжични мрежи за обезбедување на УУ, што е спротивно на начелото наведено во цитат 4 од воведните одредби на Директивата на ЕК 2009/136/ЕС. Во случајот на воспоставување на услугата, со оглед на тоа што вообичаено се работи за посебни локации каде се обезбедува услугата, би требало да се овозможи поголем временски период од наведениот. Предлагаме да се направи соодветна ревизија и да се релаксираат условите за квалитет, особено просечното време на воспоставување на повик во текот на една година да се промени од 3 барем на 4 секунди и времето на воспоставување на услугата да биде 45 дена за 95%.

Одговор од АЕК:

Коментарот не се прифаќа.

Агенцијата смета дека условите за квалитет на услугата се дефинирани со Правилникот за обезбедување на услугите опфатени со универзална услуга објавен во Службен весник на РМ бр. 185 од 16.12.2014 година. Тоа посебно се однесува на членовите 18 до 28 од овој Правилник. Конкретно за предложените измени во членот 20 е дефинирано дека времето на воспоставување на услугата на фиксна локација не може да биде подолго од 30 дена за 95% реализирани приклучоци во една календарска година, односно 60 дена за 99% реализирани приклучоци во една календарска година и во ставот (1) од членот 24 е дефинирано дека просечното време на воспоставување на повик во јавната електронска комуникациска мрежа на давателот на универзална услуга не може да премине вредност од три секунди во една календарска година.

e. Во рамки на критериумите за избор на давател на УУ, како критериуми за подготвеност се истакнуваат бројот на активни корисници и обемот на инвестиции. Притоа не се зема предвид распространетоста на услугите кои се обезбедуваат. Во основа во рамки на УУ се определуваат приклучоците кои не е можно да се обезбедат преку конкурентниот пазар и според тоа од високо влијание во подготвеноста на давателот на УУ е неговата распространетост на територијата за која се бара обезбедувањето на УУ. Предлагаме промена на критериумите за евалуација на начин на кој ќе се предвиди по максимум 20 бодови за број на корисници, обем на инвестиции и распространетост на услуги и притоа бројот на бодови за побарување од Фондот да се намали на 40 бода. Притоа распространетоста би се евалуирала според број на одбиени барања за приклучок во последните две години.

Одговор од АЕК:

Коментарот не се прифаќа.

Агенцијата смета дека овој дополнителен критериум, во услови на технолошка неутралност, не може да биде релевантен за избор на давателот на овој тип на универзална услуга затоа што операторот ќе има слобода да користи каква и да е расположлива технологија да ја обезбеди оваа услуга се додека ги задоволува параметрите за квалитет за оваа услуга.

4. Телефонски Именик

а. Не е наведено прецизно дали во рамки на овој дел од УУ ќе биде неопходно да се изработи печатен именик или не. Би сугерирале дека печатените именици имаат сосема маргинално значење и според тоа не би требало да се става како приоритет нивното обезбедување. Уште повеќе, кај печатените именици не постои можност на барање на претплатникот податоците да бидат додадени или отстранети, со што се нарушува ова фундаментално право. Заради тоа предлагаме во формулацијата целосно да се отстрани печатениот телефонски именик.

Одговор од АЕК:
Коментарот се прифаќа.

б. Предвидено е спроведување на услугата веднаш по назначувањето за давател на УУ. Доколку биде избран нов давател на оваа услуга, не е возможно веднаш да се отпочне со услугите бидејќи е неопходен соодветен период за техничка имплементација. Од таа причина предлагаме промена на овој услов и овозможување на барем 3 месеци за имплементација, тестови, организација и други неопходни активности за обезбедување на услугата.

Одговор од АЕК:
Коментарот не се прифаќа.

Агенцијата смета дека ваков тип на одлагање на имплементацијата на универзалната услуга може да доведе до нарушување на правото на корисниците на овој тип на услуга заради можноста на прекин на услугата која веќе ја користат. Вакво одлагање на веќе постојните услуги не е предвидено ни со ЗЕК и ни со Правилникот за обезбедување на услугите опфатени со универзална услуга, како што е тоа случај со воведувањето на новата услуга пренос на податоци со брзина поголема од 2Mb/s што според став (2) од членот 8 од овој Правилник давателот на универзална услуга треба да ја обезбеди во рок од една година од денот на склучување на договорот од членот 97 став (1) на Законот за електронските комуникации.

с. Предвидено е дека давателот на услугата треба да обезбеди посебни бенефиции за одредени категории корисници. Со оглед на тоа што во случајов станува збор за услови за повик, не постои можност да се идентификува категоријата на корисникот за да притоа се утврдат и посебни услови. Дополнителен проблем е тоа што повиците од крајните корисници се наплатуваат од страна на операторите и давателите на услуги за воспоставување на повици, а давателот на УУ наплаќа за овие повици од операторите и давателите. Предлагаме да се отстрани условот за обезбедување на посебни бенефиции за повиците и тие да имаат унифицирана цена.

Одговор од АЕК:
Коментарот не се прифаќа.

Агенцијата смета дека коментарот не е во согласност со ставот (5) од Членот 99 од ЗЕК со кој е дефинирано дека давателите на универзална услуга треба

да понудат посебни цени или пакети, што се разликуваат од оние што се обезбедуваат врз основа на стандардни комерцијални услови со цел на крајните корисници со статус на социјален случај и/или на крајните корисници со посебни социјални потреби согласно со закон, да им се обезбеди користење на услугите опфатени со универзалната услуга.

Оваа проблематика е подетално обработена со член 13 од Правилникот за обезбедување на услугите опфатени со универзална услуга каде е дефинирано дека давателот на универзалната услуга за обезбедување на телефонска служба за информации треба да им обезбеди можност на корисниците да ги добијат податоците за претплатниците кои се објавени во целосниот телефонски именик преку:

- повикување на скратен број, определен со Планот за нумерација на јавните комуникациски мрежи и услуги на Република Македонија и кој е достапен од било која јавна телефонска мрежа во Република Македонија;
- испраќање на кратка текстуална порака на скратен број, определен со Планот за нумерација на јавните комуникациски мрежи и услуги на Република Македонија и кој е достапен од било која јавна телефонска мрежа во Република Македонија, а која обезбедува можност за испраќање на текстуални пораки; или
- Пристап на интернет портал, без наплата на надоместок.

Телефонската служба за давање на информации преку повикување на скратен број од став (1) алинеја 1 на членот 13 треба, без надоместок, да му биде достапна на корисник на јавна говорница, како и на корисник кој е слеп или на некој друг начин му е оневозможено читање на телефонски именик, а кој е регистриран кај давателот на универзална услуга како лице со инвалидитет. Исто така телефонската служба за давање на информации од целосниот телефонски именик преку испраќање на кратка текстуална порака од став (1) алинеја 2 на членот 13 треба без надоместок, да му биде достапна на корисник со оштетен слух кој не е во можност да ја добие бараната информација преку повикување на скратен број од став (1) алинеја 1 на членот 13.

d. Влијанието на побарувањето на средства од Фондот како критериум за избор неосновано е ставено во втор план, а притоа се истакнува подготвеноста во форма на „релевантни референци“. Притоа не е јасно што значи изразот „релевантни референци“. Би предложиле да се додели 70 бода на критериумот побарување од средства од Фондот и да се дефинираат попрецизно условите за утврдување и валоризирање на „релевантноста“ на референците.

Одговор од АЕК:

Коментарот делумно се прифаќа.

Агенцијата смета дека релевантноста на референците што ќе биде дефинирана и во тендерската документација за овој тендер ќе се однесува на позитивни референци за обезбедување на телефонска служба за информации или телефонски именик за сопствени потреби и/или за друга компанија од областа на електронските комуникации. Ова дополнување ќе биде направено во конечната верзија на намерата за спроведување на постапка на јавен тендер за определување на давател на универзална услуга. Меѓутоа Агенцијата не го прифаќа предлогот за доделување на 70 поени на критериумот побарување на средства од компензацискиот фонд.

Критериумите за избор на давател на услуга врз основа на кои ќе се изврши избор на давател на универзалната услуга се:

1. Подготвеноста на кандидатот да ја обезбедува универзалната услуга и тоа: Понудувачот треба да има најмалку една референца за успешно

убезбедување на ваков тип на услуга за друга компанија или за сопствени потреби.

2. Висината на потребните средства за обезбедување на услугата односно предвидениот износ на надомест од компензациониот фонд за универзална услуга што кандидатот ќе го побара за обезбедување на услугата – 100 бодови.

Понудувачот кој има најнизок проценет нето трошок за обезбедување на услугата на која се однесува понудата за вкупно времетраење на договорот добива 100 бодови. Останатите понудувачи за обезбедување на истата услуга добиваат бодови според следната формула:

$$K3 = (A_{\min} / A_i) * 100$$

каде што:

A_{\min} е најнискиот понуден нето трошок на било кој од понудувачите;

A_i е понуден нето трошок на понудувачот.

Со почит,

Драган Чепујноски

оне.Вип